

منبع: نامه های دکتر مصدق، گردآورنده: محمد ترکمان - جلد اول - چاپ دوم - ۱۳۷۵ نشر هزاران
تاریخ انتشار در سایت سازمان سوسیالیستهای ایران - سوسیالیستهای طرفدار راه مصدق
در روز شنبه ۱۵ مرداد ۱۳۹۰ - ۶ اوت ۲۰۱۱

www.ois-iran.com / socialista@ois-iran.com

۷۳

نامه سرگشاده دکتر مصدق به قوام السلطنه

پنجم دی ماه ۱۳۲۵

جناب اشرف آقای قوام نخست وزیر

در دوره استبداد سلاطین طبقات روحانیون و رجال احترام مینمودند برای اینکه مرکز اتکاء دولت باشند و آنها بخوبی درک کرده بودند که شخصا قوه ندارند و هر قدر جامعه و رجال را بزرگ کنند بر قدرت و بزرگی خود می افزایند.

این سیاست تا بدو مشروطیت برقرار بود چنانکه از اواخر عهد ناصری و مظفیری خود آنجناب بخاطر ندارند که فردی از این طبقات بحکم دولت تبعید و یا زندانی شوند و تنها موردیکه بخاطر همگی است تبعید مرحوم سعدالدوله به یزد مصادف با اول مشروطیت بود و وقتیکه وارد تهران شد ملت او را ابوالمله لقب داد و فقط در دوره مشروطیت این رسم از میان رفت و هرکس خواست در صلاح مملکت حرفی بزند چون حکومت ملی نارس بود دولتهای متکی بسیاست خارجی او را زندانی و یا تبعید نمودند.

از جمله خود آنجناب که بعد از چند سال تبعید وقتی که از اروپا وارد تهران شدید بنده جرأت نکردم نامه تبریک خود را از طریق عادی بفرستم و آن را محرمانه بوسیله خانواده خود بخانواده آنجناب رسانده و جواب هم بهمین ترتیب به بنده رسید و باز پس از چند سال که بنده از مسافرت برلن مراجعت نموده و سوءظن دولت نسبت به آنجناب کمتر شده و در باغچه محقری در تجریش از این جانب عیادت فرمودید مدتی از وقت بذکر بدی اوضاع و آه و ناله گذشت و چون سکناى بنده غالب تحت نظر بود منتظر بودم که از این ملاقات نتیجه سوئی عایدم شود و خدای خواست که نگشت.

این مقدمه برای این بود که عرض کنم از بدو زمامداری جناب اشرف عده‌ای از رجال بدون ذکر علت تبعید و یا توقیف شده‌اند و چنانچه بعضی از آنها احیانا مورد تردید جامعه بود عدم ذکر علت سبب شده‌است که مظلومیت آنها بر جامعه معلوم شود.

و اما راجع بجناب آقای شیدضیاءالدین طباطبائی که قریب نه ماه است بامر آن جناب توقیف و اکنون از قرار مذکور می‌خواهند ایشان را تبعید کنند هرچند این جانب نظریات خود را در مجلس شورای ملی نسبت بایشان در پاره‌ای از مسائل اظهار نموده‌ام* ولی اکنون از نظر حفظ اصول و احترام به قانون مقتضی است که بتوقیف غیرقانونی و یا تصمیم به تبعید ایشان و تمام اشخاصیکه بدون ذکر علت تبعید و یا زندانی شده‌اند خاتمه داده شود، الملک یبقی بالعدل. یقین دارم که رهبر حزب دموکرات ایران که خودشان گرفتار این روزها شده راضی نخواهند شد که این اشخاص و عائله آنها ناله نموده و بحکومت دموکراسی لعنت کنند.

دکتر محمد مصدق

منبع: نامه‌های دکتر مصدق، گردآورنده: محمد ترکمان - جلد اول - چاپ دوم - ۱۳۷۵ نشر هزاران
تاریخ انتشار در سایت سازمان سوسیالیستهای ایران - سوسیالیستهای طرفدار راه مصدق
در روز شنبه ۱۵ مرداد ۱۳۹۰ - ۶ اوت ۲۰۱۱

www.ois-iran.com / socialista@ois-iran.com